

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5263/20
3.2.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Весне Секулић и Сање Агатоновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ..., чији је пуномоћник Мирјана Глигоријевић, адвокат из Београда, Нишка 6, против тужене Републике Србије – Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П 8480/18 од 23.12.2019.године, у седници већа одржаној дана 3.2.2021.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 8480/18 од 23.12.2019.године у првом и трећем ставу изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 8480/18 од 23.12.2019.године првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена Република Србија – Министарство правде да тужили, као правном следбенику сада покојног ББ, на име накнаде материјалне штете исплати износ од 217.547,33 динара на име изгубљене зараде покојног ББ за период од 29.4. до 01.10.1949.године, током кога је био лишен слободе и износ од 96.151,00 динара, на име изгубљене зараде покојног ББ за период од 03.10. до 10.12.1949.године, током кога је био принудно упућен на радну акцију изградње ауто-пута “Братсво-јединство”, са законском затезном каматом почев од 23.12.2019.године, као дана пресуђења до исплате. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле преко износа досуђеног у ставу првом изреке пресуде, односно за износ од 127.138,05 динара на име изгубљене зараде покојног ББ за

тримесечни период од 10.12.1949.године, до поновног запошљавања, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Трећим ставом изреке обавезана је тужена да тужили на име трошкова парничног поступка исплати износ од 67.074,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужена је првостепену пресуду побијала из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” број 72/11...87/18) у првом и трећем ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражила.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијаном делу сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба тужене није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а изрека пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се првостепена пресуда неосновано побија и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, сада покојни тужилац ББ из ... је био жртва прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога. Решењем Вишег суда у Београду Рех.бр.443/14 од 30.01.2015.године утврђено је да је решење Комисије за прекршај Народног одбора IV реона Града Београда број 430/1949 од 08.7.1949.године ништаво од тренутка доношења, те да су ништаве све правне последице тог решења, а да се рехабилитовано лице ББ сматра неосуђиваним. Сада покојни ББ био је лишен слободе дана 29.4.1949. године и одведен у затвор на Обилићевом венцу где је провео до 08.7.1949.године, када су га депортовали са другим затвореницима на Голи оток. На Голи оток је стигао 09.7.1949.године и тамо је провео 85 дана, тачније до 03.10.1949.године, када је послат на изградњу ауто-пута “Братство-јединство” у чијој изградњи учествовао као члан бригаде “Са партијом за победу истине” све до 10.12.1949.године, када је пуштен. Након што се вратио са Голог отока и са радне акције ради изградње аутопута, ББ се поново запослио у Градском саобраћајном предузећу, где је радио све до 01.6.1952.године, када је отпуштен. Отказ је добио као вишак радне снаге, а без посла је био око 3 месеца и након тога се запослио у Фабрици “Иво Лола Рибар” у Железнику. Пре лишења слободе и вођења поступка против правног претходника тужиље, он је био запослен у Градском саобраћајном предузећу у Београду, где је радио као бравар, а похођао је машинско-техничку школу. ББ је преминуо дана 23.01.2017.године, а решењем Трећег основног суда у Београду О бр.2529/17 од 15.6.2017.године, за наследника на целокупној заоставштини је оглашена овде тужилца, његова ћерка АА. Према налазу и мишљењу вештака економско-финансијске струке, изгубљена зарада покојног ББ у периоду од 29.4.1949.године до 01.10.1949.године, током кога је био лишен слободе износила би 217.547,33 динара, а у периоду од 03.10.1949.године до 10.12.1949.године, током кога је био упућен на радну акцију за изградњу ауто-пута “Братство - јединство”, изгубљена зарада износила би 96.151,00 динар. Висина изгубљене зараде за тримесечни период чекања на посао

почев од 10.12.1949.године износила би 127.138,05 динара. Пре подношења тужбе за накнаду штете покојни ББ се обраћао Министарству правде са захтевом за обештећење ван спора, по коме је понуђен споразум о рехабилитационом обештећењу, али само у погледу накнаде нематеријалне штете. Наведени споразум није потписан зато што правни претходник тужиле није прихватио понуђени износ.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и стања у списима, првостепени суд је у смислу одредби чланова 1, 2, 3 и 26 Закона о рехабилитацији и чланова 155, 185 и 189 Закона о облигационим односима оценио да правном претходнику тужиле ББ, као рехабилитованом лицу, припада право на рехабилитационо обештећење за материјалну штету насталу услед неоснованог лишења слободe из политичких и идеолошких разлога. Имајући у виду да је ББ преминуо у току трајања овог парничног поступка, а након доношења одлуке о рехабилитацији то право на накнаду материјалне штете која му припада по основу Закона о рехабилитацији, спада у његову заоставштину, у смислу одредбе члана 1 став 2 Закона о наслеђивању, а како је овде тужиле оглашена за његовог законског наследника по оставинском решењу Трећег основног суда у Београду О бр.2529/17 од 15.6.2017.године, то њој припада право на накнаду материјалне штете у виду рехабилитационог обештећења које би њен правни претходник остварио у овом парничном поступку.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом указује да накнада материјалне штете због неплаћеног рада, прековременог рада, изгубљене зараде или пензије се односи само на рехабилитовано лице, а не и на законске наследнике, те да је одредбом члана 20, члана 22 и члана 23 Закона о рехабилитацији јасно прописано када и под којим условима рехабилитовано лице има право на новчану накнаду у виду обрачунатих месечних зарада.

Наиме, правни претходник тужиле, сада покојни ББ је рехабилитовано лице коме по на основу члана 3 став 2 у вези става 1 и члана 1 став 1, члана 26 став 1 и члана 30 став 3 припада право на рехабилитационо обештећење за нематеријалну и материјалну штету насталу услед неоснованог лишења слободe из политичких и идеолошких разлога. Према одредби члана 26 став 1 Закона о рехабилитацији, рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи.

Штета је по члану 155 Закона о облигационим односима умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета), а за штету у овом случају одговара држава, јер је проузрокована неправилним радом њених органа, односно органа њеног правног претходника, све на основу члана 172 став 1 Закона о облигационим односима. У смислу одредбе члана 189 Закона о облигационим односима оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи. При оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који би

се могао очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Из наведених одредби Закона о рехабилитацији којима су регулисана права рехабилитованог и других лица, укључујући и право на рехабилитационо обештећење, произлази закључак да право на накнаду материјалне штете због повреде права и слободе (неплаћени рад, неплаћени прековремени рад, неплаћене плате за време незапослености по престанку лишења слободе, разлика у висини зараде, губитак пензије, разлика у висини пензије) има само рехабилитовано лице које је било у животу у моменту ступања на снагу Закона о рехабилитацији.

Тужила у наведеном поступку иступа као законски наследник рехабилитованог лица, чије право на накнаду материјалне штете улази у заоставштину, с обзиром да је покојни ББ преминуо 2017.године, након ступања на снагу Закона о рехабилитацији (2011.године), у току трајања овог поступка. Одредбом члана 1 став 2 Закона о наслеђивању прописано је да заоставштину чине сва наслеђивања подобна права која оставиоцу припадају у тренутку смрти. Имајући у виду да је тужилин отац преминуо 2017.године, након ступања на снагу Закона о рехабилитацији (2011.година), то се као правна последица рехабилитације која је прописана чланом 3 тог закона може сматрати да је рехабилитовано лице за живота стекло имовинско право на накнаду материјалне штете, па самим тим то право улази и у његову заоставштину и може бити предмет наслеђивања. Наиме, покојном ББ право на накнаду материјалне штете припада по основу Закона о рехабилитацији, те спада у његову заоставштину у смислу цитиране одредбе Закона о наслеђивању. Стога, како је решењем Трећег основног суда у Београду О бр.2529/17 од 15.6.2017.године, за наследника на целокупној заоставштини оглашена овде тужила, право на накнаду материјалне штете у виду рехабилитационог обештећења које је предмет тужбеног захтева припада тужили као законском наследнику рехабилитованог лица, због чега су неосновани наводи из жалбе тужене да тужили као наследнику на заоставштини сада покојног ББ не припада право на накнаду материјалне штете.

Такође су без утицаја наводи жалбе тужене да је првостепени суд на бази непоузданих података утврдио висину материјалне штете, с обзиром да је из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, утврђено да би изгубљена зарада покојног ББ у периоду од 29.4.1949.године до 01.10.1949.године, током кога је био лишен слободе износила 217.547,33 динара, а у периоду од 03.10.1949.године до 10.12.1949.године, током кога је био упућен на радну акцију за изградњу ауто-пута “Братство - јединство”, би износила 96.151,00 динара, умањена за трошкове сопственог издржавања у наведеним периодима, а да тужена током поступка није истицала примедбе на дати налаз и мишљење, као ни на допуну налаза.

Апелациони суд је ценио и остале наводе изјављене жалбе, којима се не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, због чега ти наводи нису посебно образложени.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредби чланова 150, 153 и 163 Закона о парничном поступку, према успеху странака у спору и према вредности усвојеног захтева, чију висину је

определио сагласно одредбама Адвокатске Тарифе и Таксене Тарифе важеће на дан пресуђења.

На основу изложеног, применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Како тужена није успела у жалбеном поступку, њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка је као неоснован одбијен применом члана 165 став 1 Закона о парничном поступку, као у другом ставу изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**